

Bibliografia

Maria de BOLÒS I CAPDEVILA: *La Comarca de Olot. Estudio de Geografía Regional*.

603 p., tela, 25,5 cm.

Edicions de la Universitat de Barcelona, 1977.

Aquesta obra és la tesi doctoral presentada per Maria de Bolòs el 13 d'octubre de 1966 a la Universitat de Madrid, única de l'Estat espanyol llavors autoritzada per a conferir títols de doctor. Pels seus mèrits fou guardonada amb el Premi «Diego de Saavedra Fajardo» del Consell Superior d'Investigacions Científiques. Forma un elegant volum il·lustrat magníficament amb vint-i-cinc fotografies i setanta figures adequades.

El llibre porta pròleg del catedràtic de la Universitat de Barcelona i director del Departament de Geografia doctor Joan Vilà Valentí, que dirigí la tesi i coneixia millor que ningú el seu valor intrínsec i el procés d'elaboració. La situa en el context dels estudis regionals de Catalunya, dels quals —segons el mateix Vilà Valentí— és la culminació reeixida. En la introducció Maria de Bolòs justifica l'elecció del tema per l'interès que desperta la comarca, ubicada a 40 km de les costes mediterrànies, a menys de 500 m d'altitud, i que per les característiques de clima i vegetació constitueix una falca de l'àrea geogràfica atlàntica dins de la mediterrània. Quant a geografia humana, l'interès s'explica per l'existència a la comarca de la ciutat d'Olot, la més industrial del Prepirineu català, malgrat ser poc favorables les comunicacions i els elements físics. També havia d'influir en l'autora l'ambient de família, en la qual han brillat notables naturalistes, grans coneixedors de la comarca.

La primera part de la monografia està dedicada a la geografia física: clima (amb molt detall), geomorfologia, hidrografia i biogeografia. En les següents estudia la geografia humana en diferents fases evolutives: Visió dels temps prehistòrics i protohistòrics. Llarg període que va de les colonitzacions dels segles IX fins al XII fins a darreries del XVIII. Nova etapa en què els factors de transformació canvien àdhuc el paisatge i originen «una geografia realment diferent» amb la introducció de conreus d'ultramar i augment de la població. Per últim el moment actual, de grans transformacions, comprèn de 1950 a 1966 (any de presentació de la tesi); l'agricultura s'aparta de la rutina i es mecanitza, la indústria pren més volada, i el cens s'incrementa amb la immigració. En cadascuna de les etapes considerades s'analitzen la geografia social, l'econòmica, els elements socio-econòmics, el paisatge rural i el paisatge urbà.

Completen la tesi una extensa bibliografia, apèndixs documentals ben seleccionats, i apèndixs estadístics utilíssims als estudiosos de la meteorologia, demografia i temes socio-econòmics en general.

Després de la presentació de la tesi, el prestigi científic de la doctora Maria de Bolòs i Capdevila, professora agregada de geografia de la Universitat de Barcelona, s'ha refermat en els camps de la docència i de la investigació amb ulteriors publicacions de la seva especialitat.

Miquel de GARGANTA

Jordi BAULIES: *El municipi de Terrassa. 1877-1977*.
Pròleg del Dr. F. Torrella Niubó.
Col·lecció Egara. Sèrie Centenari. Núm. 4.
Terrassa. Edita Caixa d'Estalvis de Terrassa. Imp. Lito-Sefa. 1977.
161 pàgs. (28 × 22 cm). — ISBN 84-500-2246-0.

Jordi Baulies, a més d'haver arribat, ben jove encara, a assolir els llocs més alts dintre l'Administració Local, s'ha acreditat com a un geògraf complet que ens ha ofert, entre moltes obres més, els seus treballs admirables sobre l'illa de Menorca, la ciutat de Granollers i la mancomunitat Sabadell-Terrassa. El seu càrrec actual de secretari general de l'Ajuntament de Barcelona no li és pas obstacle per a que tingui un aprofundit coneixement de tots els pobles i comarques de Catalunya: ha sabut associar amb perfecció l'estudi i el tractament de les nostres poblacions des del punt de vista de llurs problemes municipals amb la investigació del medi físic i de les característiques humanes que han forjat llur personalitat respectiva.

Ens n'ha ofert una altra bona mostra amb la publicació d'aquest estudi sobre la ciutat de Terrassa, fruit de les investigacions i experiències adquirides durant el seu pas com a primer funcionari de l'Ajuntament egarenc. El capítol III, dedicat als factors territorial i humà, és un resum excel·lentment tractat sobre el territori i els seus trets fisiogràfics, alguns d'ells tan remarcables com el clima i la hidrologia, causants de les tràgiques inundacions de l'any 1962; descriu també les evolucions del terme municipal, fins a arribar a la delimitació actual, que ha permès la gran expansió urbana necessària per a passar dels 11.199 habitants del 1877, als 161.679 de l'any 1975.

Fa l'anàlisi demogràfica completa, aportant nombrosa informació sobre la natalitat, la mortalitat, la creixença vegetativa i altres valors que defineixen l'estructura de la població.

El capítol IV, dedicat a l'administració municipal, constitueix una acurada història de l'ajuntament terrassenc durant aquests cent primers anys en els que la població ostenta el títol de ciutat. L'organització política i l'administrativa hi són descrites amb el mestratge d'un especialista, que a més dóna una àmplia informació sobre la Mancomunitat de Sabadell i Terrassa, dos ciutats que si abans s'havien caracteritzat per un mutu antagonisme, ara són ben agermanades en tots els ordres espirituals i materials. Baulies també ha tingut una notable intervenció en la consecució d'aquesta efectiva comunitat de serveis.

L'aspecte polític ve considerat en el capítol VI, i en el VII hi tracta l'urbanisme local (Terrassa té 1214 ha. edificades i 152 km de vies urbanes), l'habitatge (n'hi ha 47.012) i els demés serveis i equipaments terciaris que atorguen a Terrassa una alta categoria cultural i una millora constant de la qualitat de vida dels seus habitants.

Amb aquesta obra i amb les anteriors, Jordi Baulies es confirma com a un competent geògraf i com a un valor amb el qual cal comptar en la futura organització de l'administració local a la Catalunya autònoma.

Josep M.ª PUCHADES